

Factsheet JGZ-richtlijn Ouder-Kind relatie (2021)

Voor staf, beleid en MT

Doel van de richtlijn

De ouder-kindrelatie vormt de basis voor de ontwikkeling van een kind. JGZ professionals verkeren bij uitstek in de positie om ouders te versterken bij het opbouwen van een gezonde relatie met hun kind. Vanuit hun contacten met ouders en jeugdigen kunnen JGZ professionals de ouder-kind relatie vroegtijdig ter sprake brengen en mogelijke verstoringen signaleren. Samen met ouders en jeugdigen worden vervolgstappen bepaald, zoals opvoedondersteuning of video-feedback door de JGZ of verwijzing naar externe hulp als de problemen aanhouden.

Wat levert de richtlijn op

Vroege ondersteuning van ouders en jeugdigen bij mogelijke problemen in de ouder-kind relatie kunnen gedrags- en persoonlijkheidsproblemen bij de jeugdige en (ernstige) opvoedproblemen voorkomen. JGZ professionals zien regelmatig ouders met hun kind, en spreken met jongeren. Vanuit die positie kan de JGZ professional de ouder-kind relatie vroegtijdig bespreken en op een positieve manier versterken, en waar nodig verwijzen voor extra hulp. Dit draagt bij aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, en gedrags- en opvoedproblemen worden voorkomen.

Waarom deze richtlijn

- Een gezonde ouder-kind relatie draagt bij aan de psychosociale ontwikkeling van een kind: meer zelfvertrouwen en minder gedragsproblemen.
- Een gezonde ouder-kind relatie hangt positief samen met de cognitieve ontwikkeling omdat nieuwsgierigheid, leergierigheid en het toegeven aan de drang tot exploratie aangemoedigd worden.
- Alle ouders willen het beste voor hun kind, maar niet alle ouders lukt het om zich telkens aan te passen aan de (wisselende) behoeften van hun kind. Bij elke nieuwe leeftijdsfase (in de ontwikkeling van het kind) is ondersteuning van ouders belangrijk.
- Circa 15% van de jeugdigen heeft een verstoorde relatie met de ouder. Hoe eerder de problemen worden gesignaleerd, hoe makkelijker er valt bij te sturen met hulp en advies.

Activiteiten

- De JGZ professional geeft - als ouders daarvoor open staan - aan de hand van observaties en wat de ouder(s) vertellen voorlichting over de ontwikkeling van de ouder-kindrelatie in de verschillende leeftijdsfasen en tips en adviezen om de relatie te versterken.
- In het gesprek met ouder(s) worden positieve zaken benadrukt en ligt de focus op samenwerking met de ouder. De professional heeft hierbij ook oog voor de problemen van de ouder(s), de gezins- en leefomstandigheden, de door de ouder(s) ervaren draagkracht/draaglast en hoe ze het ouderschap ervaren.
- Ouders die problemen hebben met sensitief opvoeden of grenzen stellen, krijgen begeleiding aangeboden in de vorm van een video-feedback interventieprogramma in de JGZ, zoals VIPP-SD, K-VHT of VIB. Deze programma's worden ingezet als de ouders in kwestie tot de doelgroep van de interventie behoren. Ouders kunnen daarnaast gebruik maken van opvoedondersteuning door de JGZ
- Ouders of jeugdigen die tot een specifieke risicogroep behoren krijgen een geïndiceerde interventie aangeboden zoals Stevig Ouderschap of VoorZorg.
- Bij aanhoudende, ernstige problematiek kunnen ouders/jongeren verwezen worden voor meer intensieve hulp buiten de JGZ.

Randvoorwaarden

- Tijdsinvestering: Het lezen van de richtlijn kost circa 1,5 uur. Het volgen van de e-learning circa 1 uur. Bij voorkeur kunnen deze activiteiten onder werktijd gedaan worden.
- Zorg voor goede samenwerking (afspraken) met ketenpartners zoals huisartsen, medewerkers kinderopvang en scholen.
- Zorg voor duidelijke registratie mogelijkheden van (kernelementen van de) richtlijn in het DD JGZ.